

ВИБІР МЕТОДІВ КІНЦЕВИХ ОБРОБОК ДЖИНСОВИХ ТКАНИН ТА ДЕНІМУ У ВІДПОВІДНОСТІ ДО ПРИЗНАЧЕННЯ ШВЕЙНИХ ВИРОБІВ

Стаття присвячена проблемі підбору методів кінцевої обробки виробів з джинсових тканин та деніму відповідно до призначення одягу. Професійний підбір джинсових тканин та методів їх обробки в поєднанні з особливостями умов призначення конкретного виду одягу є основним фактором виготовлення конкурентоспроможної продукції. Детальне вивчення властивостей текстильного матеріалу, умов експлуатації та впливу кінцевих обробок на структуру джинсових тканин дасть змогу комплексно підійти до формування призначення джинсового асортименту.

Постановка проблеми

В умовах актуалізації розвитку малого та середнього бізнесу найважливіше завдання заключається в забезпеченні споживчої цінності продукції, що виготовляється. Передумовою виготовлення майбутніх виробів високої якості є системний підхід щодо процесів конструювання та проектування виробів, технологічних процесів виготовлення, кінцевих обробок та оздоблення з врахуванням особливостей експлуатаційних показників.

Відслідковуючи розвиток сучасного напрямку моди в області формування асортименту джинсових виробів чітко простежується наступне:

- поява окремих одиничних колекцій, які недоцільні для виготовлення в масовому виробництві ;
- різноманітність кінцевих обробок та оздоблень вимагають індивідуального підходу до кожного виробу, так, як саме вони здатні формувати його призначення, естетичну якість, і в решті решт, максимально задовольнити так звані «приховані потреби» споживача;
- розширення області експлуатації джинсових виробів і методів їх оздоблення формують особливості догляду за готовим асортиментом, а це потребує від виробників гарантій для збереження всіх наданих споживчих властивостей.

Задоволення особливостей модних тенденцій в джинсовому асортименті максимально можливе в умовах малого та середнього бізнесу. Саме в умовах малих потужностей життєвий цикл готових виробів може бути продовжений за рахунок послуги ремонту, що виконуватиметься для даного асортименту на базі підприємства. При цьому, позитивною є реальна можливість по виявленню недоліків умов виготовлення, а цим самим - мінімізація появи дефектів при проектуванні нової колекції виробів. З іншого боку, саме завдяки новітнім методам кінцевих обробок та прогнозуванню появи дефекту, який можна перетворити в "ефект", споживач може змінювати як властивість призначення так і властивість естетики.

Отже, метою сучасних виробничих структур повинна бути тісна співпраця зі споживачем, задоволення його потреб щодо асортименту, проектування одиничних колекцій, уникаючи масовості та одноманітності продукції, не загромаджуючи таким чином ринок збуту. Що стосується джинсових тканин, то всі вони володіють рядом властивостей, які зумовлені волокнистим складом, переплетенням, оздобленням та різними видами просочування. Відповідно до цього і споживчі властивості різні. Для оптимального вибору методів конструктивного та технологічного рішень, а також методів кінцевих обробок та рекомендацій по догляду в процесі експлуатації, слід чітко встановити вагомні споживчі показники.

На сьогодні, забезпечити споживача якісними виробами і створити виробництво, яке б виготовляло продукцію на внутрішній ринок на перший погляд здається нераціональним, оскільки ринок є перенасиченим продукцією даного асортименту. Вироби не реалізуються і затримуються надовго в торговій мережі - не через велику кількість аналогічних виробів, а через непотрібність споживачу її, як такої, що містить ряд невідповідностей з боку технологічних ознак, оздоблення, неправильного підбору матеріалу та процесів обробки, неврахування властивостей габітусу споживача різних вікових груп. Також споживач лякає масовість та одноманітність продукції, бо насамперед покупець – є особистість, і це потрібно враховувати.

Тому, для підприємств малого та середнього бізнесу, що спеціалізуються на виготовленні виробів з джинсових тканин та деніму одиничними, ексклюзивними колекціями, проблема вибору кінцевих методів обробки, що формує призначення виробів, підкреслює естетику завдяки конкретному виду оздоблення є безперечно актуальним науковим напрямом.

Аналіз останніх досліджень та публікацій

Аналіз інформаційних джерел показав, що процес виготовлення даного асортименту вимагає екологізації. Над проблемою екологізації процесу фарбування сировини барвником індиго працюють вчені, які розробляють біотехнологічний процес [1]. Справа в тому, що велика кількість барвника, яка потрібна на пофарбування джинсу та деніму, виготовляється за допомогою неекологічної технології, а саме синтезу вугілля

та нафти з потенційно токсичними проміжними продуктами. Використання підприємствами малої та середньої потужності екологічних процесів виготовлення виробів буде ще однією перевагою над виробами масового пошиву. Споживач вже звик до оригінальних конструкторсько-технологічних рішень, тепер він чекає від виробу забезпечення показників безпеки, відмінних експлуатаційних властивостей, бажаної естетики, тощо. Також залишається відкритим питання утилізації таких виробів після закінчення терміну експлуатації.

Крім цього, встановленою є непрофесійність підбору кінцевих методів обробки та нанесення "ефектних обробок" відповідно до призначення. Адже, кожен метод кінцевої обробки змінює властивості ТМ та виробу в цілому: естетичність, геометричні та механічні показники, що формують ергономіку, екологічні показники та показники безпеки. Тому, до підбору кінцевих методів обробки потрібно підходити комплексно, враховуючи: показники якості ТМ та їх зміну після виготовлення виробу та під час експлуатації, зони «ризиків», тобто місця, що зазнають найбільшого зношування в процесі експлуатації, призначення виробу та умов експлуатації. При врахуванні факторів, що впливатимуть на якість виробу та властивостей ТМ можна прогнозувати якісний та конкурентоспроможний виріб.

Виклад основного матеріалу

Проблема підбору деніму чи джинсу, а також видів їх обробок завжди буде актуальним питанням, оскільки вироби з поширенням цього виду тканини є найбільшим вподобанням серед населення. В гардеробі кожного є хоча б одна річ з джинсу. Цей вид виробу досить широко вживаний і відповідно до своєї популярності він практичний та універсальний. Крім того, асортимент джинсових тканин, наявний на ринку, є досить потужним і повинен досліджуватись.

При виборі методу кінцевої обробки асортименту джинсових виробів необхідним є врахування виду текстильного матеріалу (ТМ), його сировинного складу, тенденцій моди, призначення та умов експлуатації. Проблема підбору методів кінцевої обробки ще й у тому, що процес дослідження умов експлуатації, факторів, які впливають на цей процес, зміна властивостей матеріалу є безумовно трудомістким і тривалим у часі. Результати неправильного підбору кінцевих методів обробки виробів з джинсових тканин та деніму можна простежити на власному досвіді, особливості якого полягають в наступному:

- коли виріб морально ще не застарів, а фізичне зношування дійшло свого апогею. В кращому випадку, іноді деяке механічне тертя, його особливості, може стати новим модним елементом джинсових виробів.

- моральне та фізичне зношування доходить фінішу вже на перших порах.

- і звичайно ж в гардеробі кожного є улюблені джинси, і можливо вже не згадати де і за скільки вони були придбані, а вони все «носяться і носяться». З впевненістю можна стверджувати, що це вироби торгових марок, які зарекомендували себе на ринку як гарант відмінної якості. Такі виробники виконують повний аналіз та передпроектні розробки з врахуванням властивостей тканини, з якого буде виготовлена певна лінія продукції, аналіз умов експлуатації, режимів догляду за виробом та забезпечення прихованих вимог споживача.

На сьогодні існують такі методи кінцевої обробки виробів з деніму та джинсових тканин як абразивна, хімічна, біохімічна та технологічна. Вони в свою чергу виконуються різними способами, з використанням специфічного обладнання, засобів малої механізації, допускають можливості їх комбінування між собою з подальшою візуальною оцінкою якості їх виготовлення.

Класичний набір стадій кінцевої обробки джинсового асортименту складається з таких процесів, як розшліхтовування, прання (з пемзою, ензимами, або спільно), відбілювання, нейтралізація хлору, пом'якшення. При цьому, обов'язковими операціями є саме розшліхтовування, нейтралізація хлору, якщо виріб відбілювався, та пом'якшення. Саме ці операції складають ту частину процесу, в якій забезпечується заздалегідь запланований зовнішній вигляд і колір виробів. Розшліхтовування наближає темно-синій колір джинсових виробів до традиційного синього та блакитного. Ця стадія є обов'язковою для всіх тканин деніму. Руйнівних дій на ТМ здійснює абразивна обробка внаслідок дії твердих часток на джинс, дещо послаблює структуру та цілісність ниток, особливо на місцях потовщення, а саме: шльовки, шви, пояс, кишені, низ виробу, комір, клапани, тощо. Вона значно трудомістка через появу ручних робіт - завантаження пемзи і вивантаження як виробів, так і абразивів, підвищений знос обладнання. Усі ці проблеми відпадають при використанні замість пемзи ензимів. Хоча, треба визнати, що якість готової продукції, яка пройшла обробку пемзою краща, а саме більш рівномірний і однорідний колір у виробів. Щодо операцій відбілювання, то вони є найшкідливішими, оскільки використовується хлор, який суттєво послаблює міцність ТМ. Обов'язковим є нейтралізація хлору. Стадія пом'якшення надає джинсу, після всіх агресивних обробок, приємний м'який гриф, який зберігається ще протягом деякого часу в процесі експлуатації.

Джинсові вироби, що не пройшли кінцеву обробку – це напівфабрикати, яким потрібно надати естетичності, зменшити жорсткість ТМ, підсилити їх призначення. Чим більше "ефектних обробок" містить виріб, тим більше він піддається різного роду оздобленням. Проте, не завжди присутність обробок та "ефектів" є доцільними.

Методи кінцевих обробок виробів джинсового асортименту, їх особливості (засоби та умови здійснення), представлені на рисунку 1.

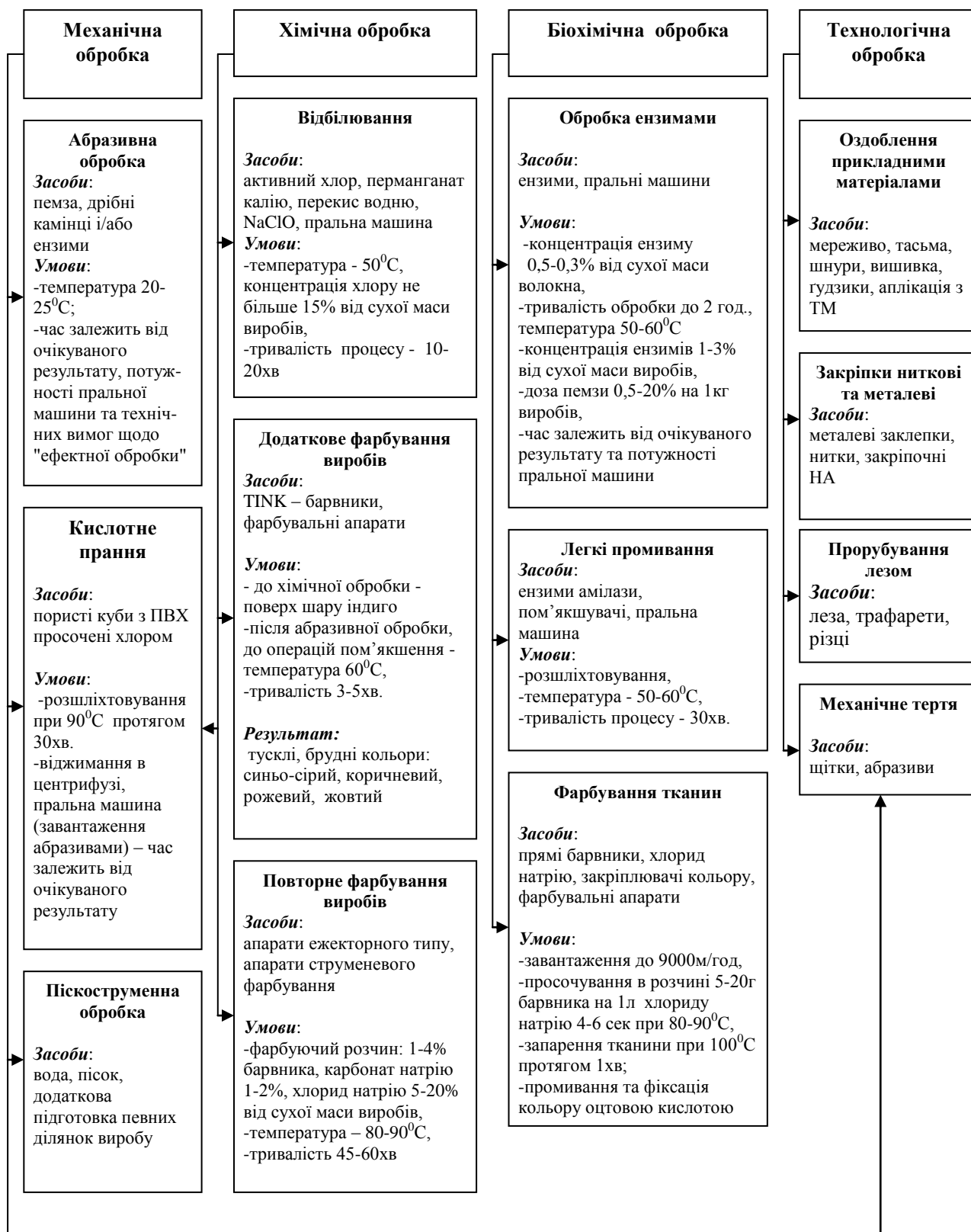

Рис.1. Схема класифікаційних ознак кінцевих обробок з визначенням особливостей їх виконання для джинсового асортименту

В торгівій мережі велика кількість продукції даного асортименту представлена з хаотичним, безпідставним комплексом видів кінцевих обробок та оздоблення. З метою їх якісного підбору зроблено класифікацію рекомендованих методів кінцевих обробок для конкретного за призначенням джинсового асортименту. Позитивним при цьому є врахування зміни властивостей ТМ після певних обробок та їх вплив на термін експлуатації. Представлені на рисунку 2 методи кінцевої обробки та оздоблення виробів з джинсових тканин і деніму дають можливість більш професійно підійти до формування призначення джинсового асортименту на етапі його проектування.

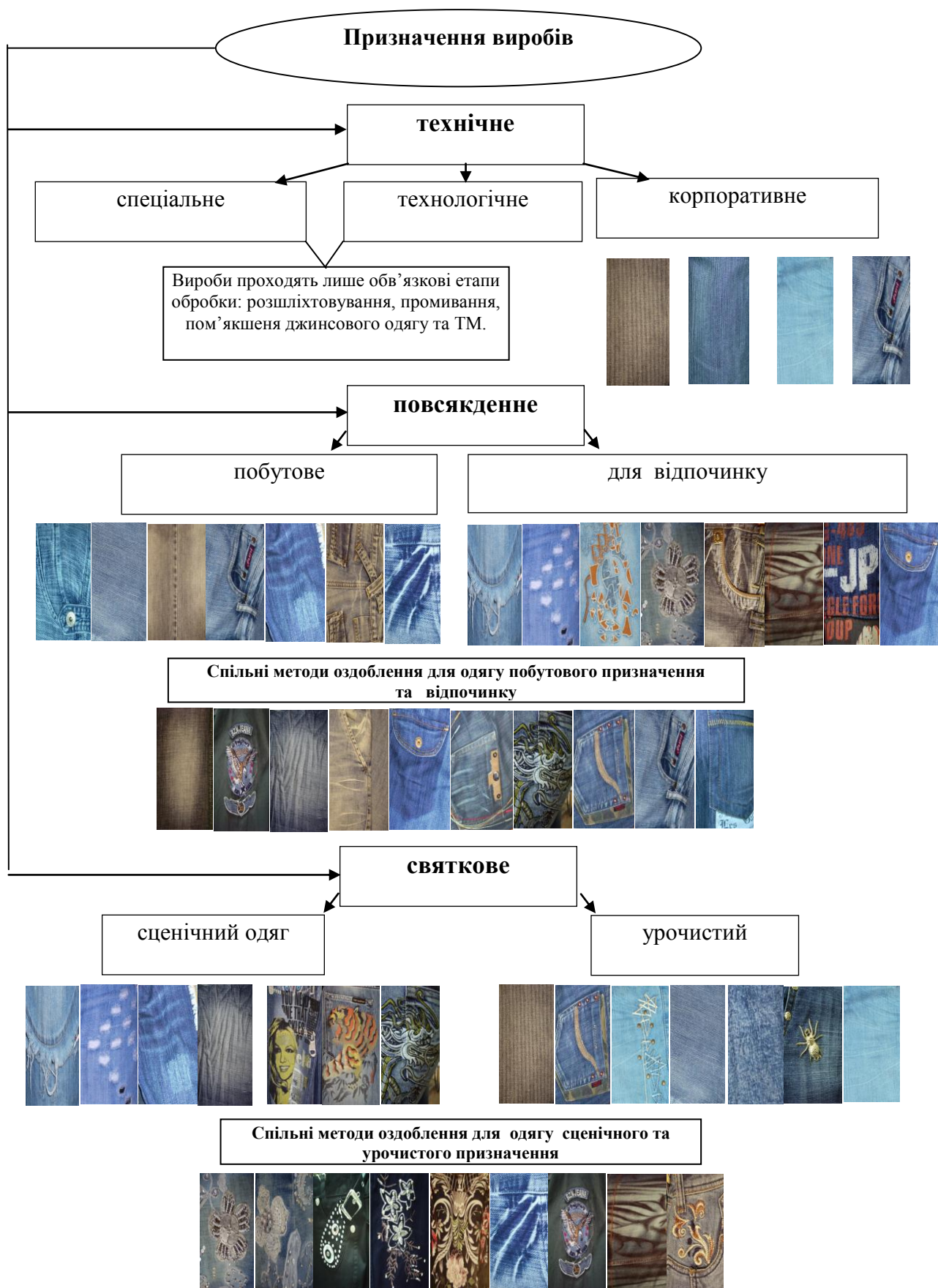

Рис. 2. Схема класифікації джинсових виробів за призначенням з представленням рекомендованих методів кінцевих обробок та оздоблення

При пректуванні джинсових виробів повсякденного, корпоративного та святкового призначення в умовах виробництва малого та середнього бізнесу доцільним є використання механічної та технологічної обробки. При цьому, саме технологічна обробка здатна забезпечити міцність та надійність виробам даного призначення. Позитивною стороною такої обробки є широка можливість надання різноманітних оздоблень та "ефектів", що в свою чергу посилять ділянки найбільшого зносу.

Переваги механічної обробки в тому, що вона не є настільки шкідливою, як хімічна. Крім цього, на основі неї реальною є послуга ремонту одягу завдяки перетворенням дефектів, що виникли в процесі експлуатації, в "ефекти".

Святкове призначення виробів вимагає наявності різноманітного оздоблення, які максимально зможуть підкреслювати урочистість та святковість. При цьому потребується велика кількість як методів нанесення оздоблень різноманітних видів та форм, так і обладнання та засобів малої механізації. Виробництва малого та середнього бізнесу можуть робити акцент на výroбах святкового призначення, але при цьому використовувати велику кількість ручних робіт, авторські проекти та розробки, що будуть підкреслювати індивідуальність споживача. Проте, не слід забувати за конструкторсько-технологічні рішення, які впливають на експлуатаційні властивості та естетичність зовнішнього виду готового джинсового асортименту.

Існують і додаткові види оздоблення – це надання певних видів "ефектів" за допомогою вишивок, аплікацій, оздоблень металевими кнопками. Зазвичай ці елементи якісно впливають на естетичність, проте невідповідність режимів та місць їх розташування може створити проблеми під час експлуатації. Наприклад, надмірні потертості передніх половинок штанів в зоні колін та вище прискорюють процес зносу виробу, так само як і потертості задніх половинок в зоні сидіння. Проте є ряд "модників" яким ці дефекти слугуватимуть "ефектами" оскільки, джинси – це саме той вид одягу, що стерпить все. Якщо потертості будуть розглядатися як "ефекти," то текстильний друк в зонах, що піддаються найбільшому зношуванню по мірі стирання буде порушувати естетику одягу. Такі ефекти обробки як напilenня, текстильний друк потрібно розташовувати в зонах, що зазнають меншого контакту з іншими предметами, у випадку поясного одягу - кокетка та задні половинки штанів, бічні частини штанів, зона кишень; у випадку плечового одягу - верхня частина рукава, манжети, кінці коміру, кокетки, зона кишень, бокові шви. В основному, рекомендується посилити місця, що піддаються руйнуванню в процесі експлуатації, аплікаціями з стійкіших до зносу матеріалів. Вишивку в зоні кишень не рекомендується, оскільки частий прокол голкою послабить тканину.

Виходячи з аналізу значного масиву джинсових виробів, представлених на сучасному регіональному ринку, вдалося відслідкувати інформацію (рисунок 3) щодо наявності того чи іншого виду кінцевої обробки відповідно до призначення одягу.

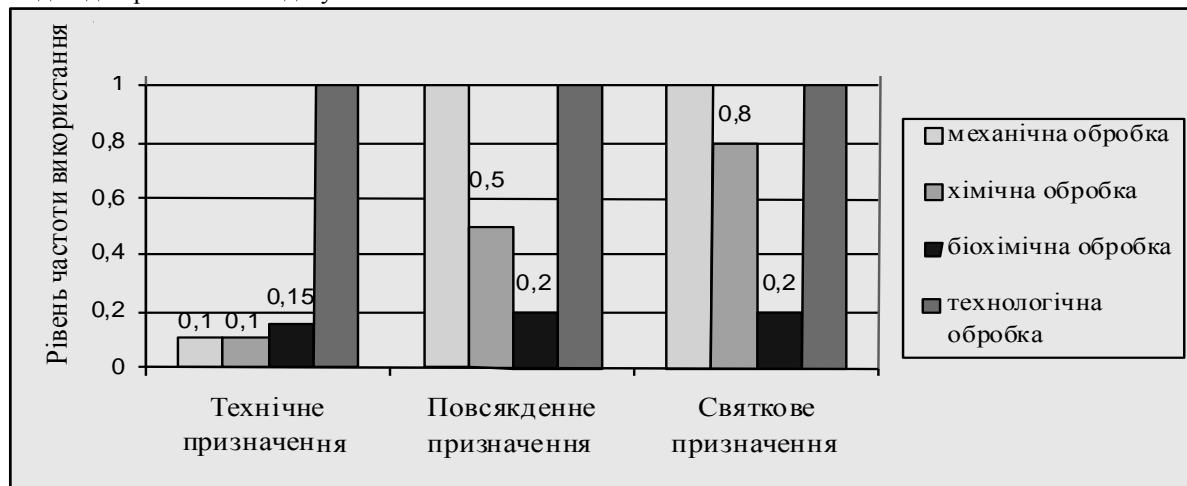

Рис.3. Представлення інформації по частоті використання методів кінцевої обробки відповідно до призначення виробів

Висновки

Прийнявши до уваги призначення виробів та методи кінцевої обробки встановлено, що при професійному підборі видів обробки як загальноприйнятих, так і кінцевих декоративних, можна отримувати виріб, який володітиме відмінними властивостями зносостійкості та художньо-декоративними ознаками. Наявність та доцільність розміщення оздоблень, методи кінцевих обробок, а також їх сумісність для забезпечення придатності виробу в більшій мірі визначають умови експлуатації та формують призначення конкретного виду одягу.

Література

1.Христомосов Ф.А. Химическая и абразивная обработка денима//Директор.-2003.-№8.-С. 39;